

"Οτι η Δικαιοσύνη πολλάκις καταδικάζει άθικους, ούδεις, πιστεύουμεν, άμφισβήτης, διότι εν τοις Δικαστηκοῖς Χρονικοῖς ἀπάντωσι πλείστα δσα παραδείγματα άθικους καταδικασθέντους, εἰς ὃν τὸ μᾶλλον γνωστὸν τὸ τοῦ δυστυχοῦς Φορναρέττου (μικροῦ ἀρτοποιοῦ), διτις προστηνέθη δλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀθηναϊκῆς. Οδηγῶν οὐτος νύκτα τινὰ τὸν ὄνον του πεφορτιένον κόψινον ἀρτών, ἔπειτα καθ' ὅδον ὠραίαν θήκην ἔγχειριδίου, ή λαμβάνει καὶ θέτει εἰς τὴν ζώνην του. Προχωρεῖ, πλὴν προσκόπειτο ἐπὶ τίνος ἀντικειμένου· κύπτει, καὶ βλέπει ἀνθρώπουν κατὰ γῆς. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ περίπολος, διερχομένη ἑκεῖθεν τυχαίως, συλλαμβάνει αὐτὸν ἑστάζοντα τὸ πτόμα. Ἐρεύνης δὲ ἐπὶ αὐτοῦ γενομένης εὑρίσκεται ἡ θήκη, ητος ἡτο αὐτὴ ἑκείνη τοῦ εἰσέτην ἐν τῷ στήθει τοῦ ἀσπασίου θύματος ἐμπεπηγμένου ἔγχειριδίου. Αἱ ἀποδείξεις αὐταὶ συνέτειναν ὅπως ὁ Φορναρέττος καταδικάσθη εἰς θάνατον. Πολὺς γρόνος παρῆλθε καὶ ἡ ἀλιθότης τοῦ καταδικασθέντος Φορναρέττου ἀπεδείχθη τρανότατα, πλὴν εἰς μάτην ὃ ἥρως τοῦ κατατέρων καταγωρίζομένου ἱστορικοῦ διηγήματος δυστυχῆς Βερνάρδου. Ολίγου δὲν δὲ καὶ ὃ ἐπὶ φόνῳ καὶ ληστείᾳ καταδικασθεὶς στρατιώτης τὴν αὐτὴν τύχην τῷ Φορναρέττῳ ξελενούστη, ἀν περιστάσεις ἀλλότριαι δὲν ἀπεδείνουν τὴν ἀλιθότητα αὐτοῦ, προλαβούσαι τὸν ἀδίκον θάνατον.

Σ. τ. Δ.

ΑΘΩΙΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Δεν παρῆλθον πολλὰ ἔτη, ἀφ' ὅτου ἐν τῇ πόλει Μ* ἡμέραν τινὰ παρετηρεῖτο ἀσυνήθης κίνησις.

Στρατιώτης τῆς φρουρᾶς κατεδικάσθη ἐπὶ φόνῳ καὶ ληστείᾳ εἰς θάνατον, ἡ δὲ ἐκτέλεσις θά ἔγινετο τὴν ἀκόλουθον πρωΐαν, ἀν κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν διαταγὴ τοῦ Ἡγεμόνος δὲν μετέβαλλε τὴν κεφχλικὴν ποινὴν εἰς ισόβια δεσμά. Ο στρατιώτης οὐτος πολλάκις κατεδικάσθη εἰς διαφόρους ποινάς. Αἱ ἀνδείξεις πάσαι ἡσαν κατ' αὐτοῦ. Ἐντὸς τοῦ στρώματός του εὑρέθη ἡ μάχαιρα, δι' ἣς διεπράχθη ὁ φόνος, οἱ δὲ μάρτυρες ἐνόρκως κατέθεσαν δτι πολλάκις εἰδον αὐτὸν νὰ πορεύηται, τῆς νυκτὸς προκεχωρημένης, καὶ κρυφίως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δολοφονηθέντος καὶ δτι βραδύτερον, ἐν τινὶ ξενοδοχείῳ θήλησε νὰ ἀλλαξῃ χρυσοῦν νόμισμα, ὅπερ, ἀναμφιβόλως, ἀνηκεν εἰς τὸ θύμα. Ο κατηγορούμενος δμως στρατιώτης ἤρνετο ἐπιμόνως.

Ο διαδικασία ἐξηκολούθησεν ἐπεκεινα τοῦ ἔτους, οἱ δικηγόροι δὲ δικασταὶ δὲν κατέληξαν εἰς ὀρισμένον ἀποτέλεσμα. Ο κατηγορούμενος δὲν ἡδύνατο μὲν νὰ προσαγάγῃ τὴν ἀλαχίστην τῆς ἀλιθότητός του ἀποδείξιν, πλὴν ἐξηκολούθει ἐπιμόνως νὰ λέγῃ δτι ἡτο ἀθίκος. Οἱ ἔνορκοι, πεπεισμένοι περὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ ἔκ τε τῶν ὀρισμένων τῶν μαρτύρων καταθέσεων καὶ τῶν βρυτάτων ἀποδείξεων, παριψήρει σχεδὸν ἀπερχόνθησαν περὶ τῆς ἐνοχῆς του, καταδικάσαντες αὐτὸν εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου. Ο Ἡγεμὼν δμως δὲν ἐπέτρεψε τὴν καταδίκην ἀνθρώπου, εἰς τὸ ἔγκλημα τοῦ δοπίου οὐδεὶς αὐτόπτης παρέστη μάρτυς καὶ μετέβαλε τὴν θανατικὴν ποινὴν, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, εἰς ισόβια δεσμά.

Πολὺς ἔγινετο λόγος παντού περὶ τοῦ γεγονότος τούτου, ἐν τινὶ δὲ ξενοδοχείῳ — ενθα πολλοὶ ἡσαν οἱ θαυμῶνες, ἐν οῖς καὶ διάφοροι ἀπόστρατοι καὶ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοί, νομικοί τινες καὶ ἀλλα δικα-

κεκριμένα πρόσωπα —, ζωηρῶς συνεζητεῖτο ἡ ὑπόθεσις. Οι πλειστοι τούτων ἡσαν πεπεισμένοι περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ στρατιώτου, καὶ τινες μάλιστα παρεπονοῦντο δτι ὁ Ἡγεμὼν μετέβαλε τὴν ποινὴν του.

— Καὶ δμως ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς πάσαι αἱ ἀνδείξεις ἡνωμέναι δὲν ἔρκοῦσι νὰ ἀποδείξωσι τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορούμενου, καὶ πρὶν ἡ ὁ κατηγορούμενος ὑποστῆ τὴν τελευταίαν ποινὴν, ἀνάγκη πάντοτε νὰ περιμένωμεν.

Αἱ λέξεις αὐταὶ ἐλέχθησαν μετὰ βροντώδους φωνῆς ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ, ἀπομάχου συνταξιούχου, ἡκωντηριασμένου, καὶ πασῶν τῶν μαχῶν τῆς αὐτοκρατορίας μεταπάχοντος. Πάντες ἐσίγησαν, δὲ ταχυτάρχης ἐξηκολούθησεν:

— Εγώ αὐτὸς ὑπῆρξα μάρτυς τοῦ θανάτου ἀνθρώπου ἀθίκου, ὡς μετὰ παρέλευσιν καιροῦ ἐμάθομεν.

Αἱ σοβαραὶ ἑκείναι λέξεις τοῦ γέροντος στρατιώτου διήγειραν τὴν γενικὴν πεοιεργίαν τοῦ νὰ μάθωσι τὸ γεγονός, οὐτος δὲν μέσφ ἀπολύτου σιγῆς, ἥρχισεν οὕτω.

«Μετὰ τὴν αἰματηρὰν μάχην τοῦ Λ*** μεταξὺ τῶν πληγωθέντων, ὑπῆρχον δύο νεκροὶ ἀξιωματικοί, τοὺς ὅποιους διὰ μόνου τοῦ βαπτιστικοῦ αὐτῶν ὄνδρατος θά καλέσω, ἀποσιωπῶν τὸ ἐπώνυμον αὐτῶν ἔχοντας ἀδροφορούσης πρὸς τὰς οἰκογενείες των. Όνομαζοντο Κάρολος καὶ Βερνάρδος. Ήσαν ἀμφότεροι τέκνα ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, δὲ πρῶτος τῶν δοπίων ἡτο στρατηγὸς ἀπόστρατος.

»Ο Κάρολος, ἡτο ἀνδρεῖος ἀξιωματικός, εὐφυής, πληγωθεὶς εἰς τὸν ὕμνον καὶ παρὰ πάντων ἀγκαπώμενος ἐπὶ τοῦ Βερνάρδου δμως, βρέων εἰς τὸν πόδα πληγωθέντος, μέγισται ὑπῆρχον ὑπόνοιαι, ὡς πρὸς τὸν παρελθόντα βιον του. Ελεγον δτι ἀπεπέμφθη ὑπηρεσίας τινός, ὡς ἀδιόρθωτος χαρτοπαίκτης καὶ κατάφορτος ἐκ γρεῶν πλὴν ταῦτα ἡσαν φῆμαι καὶ οὐδὲν πλέον, δὲ Βερνάρδος ἐπολέμησεν ἀνδρείως καὶ μάλιστα ἔλαβε καὶ τὸν Σταυρὸν τῆς Τιμῆς.

»Τοὺς δύο πληγωθέντας μετεκόμισαν εἰς μικράν τινα πολίχνην, καὶ ἔθεσαν αὐτοὺς εἰς διανομήν την οἰκίαν τοῦ δοπίου, καὶ ἐνεπιστεύθησαν τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ διέταξε νὰ λάβω πληροφορίας περὶ τῆς διαγωγῆς του ἐκ τοῦ τάγματος, εἰς δὲν πηρέτει δε Βερνάρδος. Εγραψε αὐθωρεὶ καὶ μετά τινας ημέρας εἰχον ἐπιστολὴν. Ιδοὺ αὐτολεῖει τι περιείχεν:

»Ο Βερνάρδος ἡτο γενναῖος καὶ καλὸς ἀξιωματικός, πλὴν χαρτοπαίκτης καὶ κατάφορτος χρεῶν, διὸ ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας τοῦ τάγματος. Τώρα δμως φαίνεται δτι ἡλλαζεῖ ζωὴν, διότι πρὸ διάγωνων ημερῶν ἀπέτειλε πρὸς τινας ἀξιωματικὸν τὴν ἐζόφλησην τῆς παλαιᾶς ἐν τῷ παρατηγός του διὰ 30 χρυσῶν νεοκόπων τοεκίνων.

»Οτε διατηγός ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, αἱ ὑπόνοιαι του ηξέσαν, κυρίως δὲ ἐνεποιήσεν αὐτῷ μεγίστην ἐντύ-

μὴ μᾶς ἔδη κανεῖς. Ήδω θὰ εἶνε εἰς ἀσφαλειαν. Θὰ τὰ προσέχω ὡς ἂν ἡσαν ἴδια μου — καὶ εἴθε νὰ ἡσαν — ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε μόνον πείσμονες πιστωταὶ μὲ περικυλούσιν. Τὸ σώμα μου δυστυχῶς μένει καρφωμένον ἐπάνω εἰς τὸ στρώμα καὶ κανεῖς δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ τὰ ἐγγίσῃ, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσω.

»Ο Κάρολος συνήνεσε καὶ ἔκρυψεν εἰς τὸ στρώμα τὸν μικρὸν θησαυρὸν του. Οὐδεῖς, πλὴν τοῦ Βερνάρδου, ἔγνωρίζεν δι, τι συνέβη, οὐδεῖς εἶδεν αὐτοὺς κρύπτοντας τὰ χρήματα. Ο Κάρολος, ἀναρρώσας ἐντελῶς, ἡτο εἰς θέσιν ν' ἀπέλθη καὶ ἀναλάβη τὴν ἐν τῷ στρατηγῷ ὑπηρεσίαν του.

»Ἐπορεύθη λοιπὸν ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὸν ἔτι κληνήρη Βερνάρδον, εὐχόμενος αὐτῷ ταχεῖαν ἀνάρρωσιν, καὶ παρακαλέσας συγχρόνως αὐτὸν ἵνα μεταποιεῖται ὄλιγον καὶ λαβῇ τὰ εἰς τὸ στρώμα εὑρισκόμενα χρήματα του τοῦτο ἐπράξεν δ Βερνάρδος, κατοι λίαν ἐνοχληθείς. Ο Κάρολος ἐρευνᾷ, ἀλλὰ φεῦ! τὰ χρήματα δὲν ὑπῆρχον.

»Διαβολε! τι; θέλεις νὰ μὲ φοβήσῃς, Βερνάρδος, τῷ λέγει, πλὴν αἱ ἀστείτυτες αὐταὶ δὲν μοι ἀρέσκουν.

»Οὐδὲ εἰς ἐμέ, ἐρευνήσωμεν.

»Ηρεύνησε καὶ πάλιν, πλὴν εἰς μάτην.

»Ο Βερνάρδος ἥρχισε τότε νὰ ἀνησυχῇ. ἐδένεσε δὲ στρατιώται τινες νὰ τὸν μετακομίσωσιν εἰς ἀλλην κλίνην, ἵνα καλλίτερον ἐρευνήσωσι, πλὴν τὰ πάντα ἡσαν ἀνωφελῆ. Τὰ χρήματα δὲν ὑπῆρχον. Καταληφθεὶς δὲ τότε δ Βερνάρδος ὑπὸ μεγίστης ἀδημονίας, εἶπε:

»Σοῦ δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, Κάρολε, δτι δὲν γνωρίζω τίποτε ἐξ ὅσων συμβίνουσι, καὶ σᾶς δρκίζω νὰ μὴ πιστεύσητε δτι εἰμαι ἔγω ὁ ἔνυχος τοιαύτης μυσταρᾶς πράξεως, καίτοι, δρολογῶ, δτι τὰ πράγματα μὲ καταδικαζούσιν.

»Ο Κάρολος ἐψιθύρισε λέξεις τινας καὶ ὠργισμένος ἐγκατέλιπε τὸ δωμάτιον.

»Τὴν ἐπιστολὴν ἔλθει ἵνα μὲ συμβουλευθῇ. Δὲν ἔγνωρίζον τι νὰ τῷ εἴπω. δὲν ἡδυνάμην νὰ φαντασθῶ δτι δ Βερνάρδος ἔκλεψε, καὶ δμως ἡ πρᾶξης δτο ἀποδεδειγμένη. Συνεβούλευσα αὐτὸν νὰ πορευθῶμεν παρὰ τῷ στρατηγῷ μας, δτις ἀκούσας τὸ γεγονός ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ διέταξε νὰ λάβω πληροφορίας περὶ τῆς διαγωγῆς του ἐκ τοῦ τάγματος, εἰς δὲν πηρέτει δε Βερνάρδος. Εγραψε αὐθωρεὶ καὶ μετά τινας ημέρας εἰχον ἐπιστολὴν. Ιδοὺ αὐτολεῖει τι περιείχεν:

»Ο Βερνάρδος δτο γενναῖος καὶ καλὸς ἀξιωματικός, πλὴν χαρτοπαίκτης καὶ κατάφορτος χρεῶν, διὸ ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας τοῦ τάγματος. Τώρα δμως φαίνεται δτι ἡλλαζεῖ ζωὴν, διότι πρὸ διάγωνων ημερῶν ἀπέτειλε πρὸς τινας ἀξιωματικὸν τὴν ἐζόφλησην τῆς παλαιᾶς ἐν τῷ παρατηγός του διὰ 30 χρυσῶν νεοκόπων τοεκίνων.

»Οτε διατηγός ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, αἱ ὑπόνοιαι του ηξέσαν, κυρίως δὲ ἐνεποιήσεν αὐτῷ μεγίστην ἐντύ-